

O riyar

O niyaro' no mako, itini i pasawali mingataay to riyar, harateng han yo kaemang ho, pararid sa tayra i riyar mifoting ci mama no mako, roma i, pakatar sa mikerid tamiyanan. Nika miming ho ko mihcaan niyam, mafokil ho a mipadang, saka itira sa kami i masatangoay no riyar a misalama. Ano mimimiming kora masatangoay a nanom, sa lipahak sa kami itira misalama, matiya sa o pisalaman itira i riyar. Ira ko rarepeten niyam o mimingay a kalang, kaliwkiway, ira ko malaliway no kerah talawali a foting.

Hakakerem to ko romi'ad, tahira to i loma', adihay ko pinaala ni mama a foting, papipafatis to fiyafiyaw tamiyanan, nawhan o pinangan no Pangcah ko matiniay a 'orip. Ano nima to a loma' talalotok ira ko tama' anca talariyar, tala'alo mifoting, a 'isa'isal sa to pinalowad, roma i malacecay ko lafi. Maherek to malafi kakaletto sa to fiyafiyaw talariyar micekiw ko micekiway mitafokod ko mitafokoday, nawhani, ma'erac ko riyar to dadaya. Maolah ko foting talahekal mikilim to kakaenen, mikalic i fokelokelohan ko cekiw misalama, sa lahoday sa ko piala, caayay kanikaw to kakaenen ko Pangcah.

Harateng han yo kaemang ho, matiya awaay ko tolas no riyar a paini kitanan to saka'orip, nawhani talariyar ho ci ina ato ci mama adihay to

ko 'aowng, o kalang, o mori, o cekiw nangra. Ora talawaliay mifoting minokay adihay to ko foting. Nika anini sato langiwngiw to ko 'alomanay, caayay to ka adihay ko kahirahira no riyar, makari'ang mapa'oning to caayay to kanga'ay a tayra i riyar mifoting. Ya fangcalay tapalen a riyar yo kaemang ho awaay to manengneng mafalic to. Anini sato talipa'elal to ko tamdaw samanen a palolol ko nika fangcal no riyar mato itiyaay ho sato anini. Nawhan caay kanga'ay no riyar caka pitolas a paini to kinaira, hatiniay to ko pikari'ang, pipa'oning no tamdamdaw, kahi ho ira ko saka'oripaw no riyar.

O riyar ko sakaira no serangawan no Taywan. Itini tona riyar ko sakaira no kinaira no tato'as no mita, malasaka cifenek, caayay ko saki'orip aca no mita ko riyar, o todongay to o serangawan no mita. Saka parayray kita to nano to'as a serangawan i, aka tawalen no mita a parayray ko nika fangacal no riyar, sa matiyaen no to'as ho ko pinengneng to riyar ato pingodo tona hekal, sahetoen o sapihadaway ko faloco' a masasiolah malacafay a ma'orip, kalimelaen ko paini no riyar i titanan, ko nanay o teloc no mita mang'ay a mihamham tona painian no riyar.

海洋

家鄉位於東部靠海的小鎮。小時候，爸爸常去海邊捕魚，偶爾會帶小孩子去。小水灘是我們的海洋遊樂園。海洋樂園裡有屬於我們自己的獵物，有小螃蟹、寄居蟹，還有小魚兒。拿了一些漁獲，我們會分給鄰居，只要有哪戶人家捕獲到山產或海產，都會分送。大家也會相約到海邊「夜抓」，有些海中生物是夜晚行動，退潮時更容易捕撈。

海洋提供我們無限資源，每次到海邊都能抓到不少的漁獲。以前出遠洋的親戚們漁獲量也不少。曾幾何時，海中的魚類變少、海域被污染而無法捕魚。美麗的海洋變了色，記憶中的那片大海不再美麗。人們開始保護海洋，有些海岸、海域被限制進入，因為大海並不再提供無限的資源，在破壞、污染下，海洋終究會失去生命力。

海洋孕育了台灣文化。祖先們從大海得到了資源，也獲得了智慧，海洋是我們生活、文化的一部份。延續傳統文化時，要記得延續大海的美麗、珍惜海洋所給予的，才讓子孫能享有這片海洋的恩賜。

Mikolisiw

Yo raromakat i kakaemangan ho, ira ko misaseliselicay a paliding ako, mafa: na' to a romakat, mafalic to toloay ko saripa' a paliding, mato: 'as to ko mihecaan, maraod to koya kasofocan a romi'ad no mako, mi'aca to maloloay ko cengel a kolisiw ko mama ako pafeli takowanan, lo: wi' sa kako to lipahak aca, nanoya ira to ko kolisiw ako. O 'icel no tamdaw ko sakaromakat no kolisiw i lalan, fafalifalic sa ko wa'ay a miripa' ta maliyon tala'ayaw ko rakat. Mafana' to mikolisiw caayay to ka cisakalic ano talacowacowa, sa lahoday manga'ay aca sapiongto to tatirengan, ano saka talacowaan ko faloco' kalic han ko kolisiw tahira to, onini ko saka olah saka solot no faloco' ako.

Yo misatapang ho minanam mikolisiw maharateng ho no mako, padangen ho no mama ako midama i kaikor no kamaro'an, papirepet takowanan to sasiwar, palifet miripa' to taripa'an, minengneng ko mata to ka'ayaw, macakat maepod, tala'ayaw tomerep, satikotiko sa misalialiyaw a minanam, fahal misawad to kamay ko mama ako. Marepet to no mako ko saca ka tokinih, mafana' to kako mikolisiw, satanektek sa ko cikay, caayay to pisasiwasiwar, maraay to ko pikolisiw no mako. Ya kamatira a lipa: hak

ko faloco', mafokil ho malaliyoc, mafokil to maepod polin sato mahaterter. Nika pasowal sa ko mama ako, aka ka talaw makonkon, kinapinapina makonkon haw fana' sato. Nawhan kina cecay makonkon, pakataneng to malasakafana', tada so'elin to konini a sowal.

Mafana' to mikolisiw, makakaletto to widawidang misalama, malalifelifet to i lalan no pikolisiwan. Roma i, misawad ko kamay to sasiwar a paseneng to kacaloway a mafana', ta tawatawa sa i lalan lipahak to pasela'an. Nengneng han ko lawac no lalan wata kafangcal, haphap sa to fali no palapalan, matawal to ko masamaanay karorayan a demak, awaay to ko kihar salipahak sa to romi'ami'ad. Wata ko faloco', ko nanay sa'enger sa kona tatokian a tahada'oc sa ko faloco', awaay ko tolas to nika matini ko 'orip a lipahak.

Tada maolah kako to kolisiw ako, pakaci "Celong" han ako a pangangan, ano maharateng ho no mako ko pacikay a mikolisiw itiya ho i lalan, talahekal to i harateng mato sedasedak sanay i ka'ayaw no mako. Caayay ko mamatawal, tahini ko pitilid no mako, macokiwat to ko kanir no faloco' to sapikolisiwaw.

騎腳踏車

小時候為了學走路，我有一台螃蟹車，學會走路以後，換成一輛三輪車，隨著年齡的增長，那年生日爸爸送我一台紫色腳踏車，我終於有自己的腳踏車了。騎單車不用車資又可以健身，騎上它我想去哪就去哪。

記得初學腳踏車時，爸爸幫我扶著後座，叫我手扶好龍頭，腳用力踩踏板，眼睛要看著前面。就這樣反覆的練習不知道多少回，爸爸終於放開了雙手，我把握到了平衡的要領，正在高興的同時，我發現我還不會轉彎，也不知道怎麼下車，下場自然是摔車倒地。但爸爸說學騎車就是不要怕摔，因為每次跌倒，就能領悟一些技巧。

我們常三五好友相約出遊，騎在單車步道上相互競速，也會放開雙手展現技術，沿路上嘻笑聲不絕於耳。看著沿途的美麗景致，倘佯在大自然的懷抱裡，讓我忘掉一切煩惱，真想讓時光永遠停留在這一刻，多麼的美好。

我好喜歡我的腳踏車，我幫它取名叫「Celong」。每當想起往日騎單車追風，奔馳在步道上的情景，歷歷在目。寫到這裡，又勾起我想去騎腳踏車的衝動。